

# Informačný list predmetu

Akademický rok 2024/2025

|                |                                               |
|----------------|-----------------------------------------------|
| Vysoká škola   | Univerzita sv. Cyrila a Metoda v Trnave       |
| Fakulta        | FMK UCM                                       |
| Kód predmetu   | KMASK/22bdKOMU002/22                          |
| Názov predmetu | dejiny žurnalistiky I.                        |
| Rozsah         | 2P                                            |
| Počet kreditov | 4                                             |
| Vyučujúci      | doc. PhDr. Ján Višňovský, PhD. (prednášajúci) |

## Podmienky na absolvovanie predmetu

Úspešné absolvovanie didaktického testu v stanovenom termíne. Podmienky absolvovania predmetu a hodnotenia výsledkov študenta sa riadia Študijným poriadkom Univerzity sv. Cyrila a Metoda v Trnave.

Záverečná hodnotiacia stupnica

A: 1,0 výborne – vynikajúce výsledky len s minimálnymi chybami < 92-100 % >

B: 1,5 veľmi dobre – nadpriemerné výsledky s menšími chybami < 83-91 % >

C: 2,0 dobre – vcelku dobré, priemerné výsledky < 74-82 % >

D: 2,5 uspokojivo – dobré výsledky, ale vyskytujú sa významné chyby < 65-73 % >

E: 3,0 dostatočne – výsledky vyhovujú minimálnym kritériám < 56-64 % >

FX: 4,0 nedostatočne – absolvovanie predmetu si vyžaduje vynaložiť ešte značné úsilie a množstvo práce zo strany študenta < 0-55 % >

Váha: 20 b. (100 %)

Pre úspešné absolvovanie predmetu musí študent získať minimálne 56 % z celkového počtu bodov.

Úspešné absolvovanie predmetu podmieňuje tiež pravidelná účasť na výučbe, povolené sú max. 2 absencie (t. j. max. 4 vyučovacie hodiny). V prípade individuálneho študijného plánu je nutná minimálne 50 % účasť na prednáškach (pozri Študijný poriadok UCM, § 13). Študent so schváleným individuálnym študijným plánom musí okrem uvedených podmienok pre absolvovanie predmetu odovzdať počas semestra seminárnu prácu na vymedzenú tému a prezentovať ju. V prípade vymeškania viac ako polovice prednášok nie je možné tento predmet ukončiť. Výučba (alebo jej časť) v prípade zhoršenej pandemickej situácie prebieha dištančnou formou, prostredníctvom onlinových prednášok.

## Váha hodnotenia predmetu (priebežné/záverečné)

záverečné hodnotenie

## Výsledky vzdelávania

Poslucháčky a poslucháči po absolvovaní predmetu získajú tieto vedomosti, schopnosti, zručnosti, kompetencie:

- dokážu definovať novinárstvo a poznajú podmienky jeho vzniku,
- rozumejú typológii novinárstva, poznajú rozdiely medzi novinami a časopismi,
- orientujú sa v typológii novinárstva na území Slovenska,
- orientujú sa v typológii britského a amerického novinárstva,

- ovládajú špecifiká vývoja novinárstva na území Slovenska do roku 1918, vo Veľkej Británii a v Spojených štátoch amerických,
- na základe teoretických vedomostí sú schopní analyzovať a reflektovať problémy novinárstva v tej-ktorej epoche jeho vývoja,
- dokážu posúdiť problémy slovenského novinárstva v historickej perspektíve,
- sú im zrejmé rozdiely medzi novinárstvom na Slovensku a v zahraničí, a to na príkladoch z praxe.

## Stručná osnova predmetu

1. Základné pojmy teórie masovej komunikácie a novinárstva (resp. žurnalistiky). Noviny a časopisy, ich spoločné a diferenčné znaky.
2. Vzdialení a bezprostrední predchodcovia novín. Novinové letáky a letákové noviny; rozdiely medzi nimi. Spoločensko-politické, technické, ekonomické a právne predpoklady vzniku novín .
3. Špecifické črty vzniku a vývoja slovenského novinárstva v komparácii so žurnalistikou vyspelého sveta. Objektívne a subjektívne príčiny jej oneskoreného vzniku v strednej a juhovýchodnej Európe (vrátane na Slovensku). Rozdielnosť vývinu novín vo feudálnych absolutistických monarchiách a v štátoch, kde zvíťazila občianska revolúcia.
4. Latinsky písaná periodická tlač na Slovensku, jej hlavný predstaviteľ Nova Posoniensia inšpirovaná Matejom Belom, ktorá stojí na začiatku novinárstva v Uhorsku vôbec (teda aj maďarského). Novinárska osobnosť Juraja Palkoviča (1769 – 1850).
5. Vznik slovenskej politickej žurnalistiky. Boj L. Štúra o Slovenské národné noviny a ich prílohu Orol tatranský. SNN ako výraz osobnostného typu novinárstva.
6. Slovenské novinárstvo medzi spisovnou slovenčinou a češtinou a medzi Viedňou a Budapešťou. Poštúrovské obdobie vývoja slovenského novinárstva, druhé, resp. tretie slovenské politické noviny (Pešťbudínske vedomosti a Národné noviny).
7. Zánik niekdajšej diskontinuity slovenskej periodickej tlače. Rozvoj typológie slovenskej periodickej tlače, zárodoky stránickej žurnalistiky, resp. tlače späté s ideovými prúdmi doby (teda národnárske, klerikálne-katolícke, liberálne a robotnícke). Slovenský denník Milana Hodžu (1878 – 1944) ako naše prvé noviny s dennou periodicitou. Zhrnutie výsledkov vývoja slovenského novinárstva v Uhorsku.
8. Vznik, formovanie typov a hľadanie miesta novín v anglickej spoločnosti (1622 – 1785). Sloboda slova a jej obmedzovanie – dane z vedomostí. Osobnostná éra novín (1785 – 1920). The Times. Grajciarové noviny a nová žurnalistika.
9. Dejiny amerického novinárstva v periodickej tlači. Vznik a vývoj novín v severoamerických kolóniách (1690 – 1835). Osobnostná éra (1835 – 1920). Grajciarové noviny. Žltá žurnalistika. The New York Times.
10. Začiatky rozhlasu a rozhlasovej žurnalistiky na Slovensku. Rozhlasový program v prvej polovici 20. storočia. Právna úprava a financovanie vysielania. Spravodajské relácie v rozhlase. Televízia a televízna žurnalistika na Slovensku. Spravodajstvo v rozhlase a v televízii.
11. Rozhlas a rozhlasová žurnalistika vo Veľkej Británii a v Spojených štátoch amerických do roku 1960. Spravodajské relácie v rozhlase. Rozhlas BBC. Rozhlas počas druhej svetovej vojny a po nej. Rozdielne modely vysielania.
12. Televízia a televízna žurnalistika vo Veľkej Británii a v Spojených štátoch amerických do roku 1960. Independent Television Authority. Vznik duopolu a nástup komerčného vysielania vo Veľkej Británii (50. a 60. roky 20. storočia). Televízna žurnalistika po druhej svetovej vojne v USA.

## Druh, rozsah, metódy a pracovná záťaž študenta

.

## Odporúčaná literatúra

Hacek, J., Sámelová, A. & Stanková, M. (2019). Novinárska prvouka. Slovník základných pojmov žurnalistiky. Fif UK.

Ruttkay, F. (1999). Dejiny slovenského novinárstva do roku 1918. Veda.  
Višňovský, J. (2013). Televízia vo Veľkej Británii: história, fakty, súvislosti. FMK UCM.  
Višňovský, J. (2014). Televízia v Spojených štátoch amerických: história, fakty, súvislosti. FMK UCM.  
Višňovský, J., Mináriková, J., & Kapec, M. (2022). Slovenský mediálny priemysel. Wolters Kluwer.  
Vojtek, J., Jenča, I., Holieštiak, P. & Višňovský, J. (2010). Dejiny svetových novinárstiev (anglického a amerického). FMK UCM.

**Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu**

slovenský